

SEYVALTER, LUDVÍK AL.

Jaká zkáza hrozí křesťanské rodině z možného vítězství nauky sociálně- demokratické : Oprávcí světa

Praha : V. Kotrba,
1897

EOD - milióny knih z katalogů knihoven více než 10 evropských zemí jsou nyní k dispozici jedním kliknutím myši.

Děkujeme, že jste si vybrali EOD!

V evropských knihovnách jsou uchovávány milióny historických i novověkých knih. Velká část těchto dokumentů může být nyní velmi jednoduše k dispozici v podobě elektronické knihy - eBook. Požadovaný titul si můžete kdykoli objednat prostřednictvím online katalogů knihoven zapojených do projektu EOD (eBooks on Demand – elektronické knihy na požádání). Tištěnou knihu převedeme do digitální podoby a zpřístupníme v elektronické podobě.

Co Vám můžeme nabídnout. (a proč využívat službu EOD)

- ⇒ Získáte téměř identický dojem, jako kdybyste si prohlíželi originál.
- ⇒ K prohlížení elektronické knihy stačí běžný software, samozřejmostí je možnost zvětšení stran nebo jednoduchá navigace.
- ⇒ Můžete si vytisknout jednotlivé strany nebo celou knihu.
- ⇒ K dispozici máte vyhledávání jednotlivých slov z plného textu knihy.*
- ⇒ Jednoduše zkopírujete obrázek nebo část textu a přenesete je do jiných aplikací, např. textového editoru.*

* Nelze poskytnout u každé knihy.

Podmínky služby

Objednáním služby EOD přijímáte podmínky stanovené knihovnou, která vlastní knihu. EOD poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům výhradně pro osobní potřebu, komerční využití není dovoleno bez svolení vlastníka dokumentu.

- ⇒ Všeobecné podmínky - česky: <http://books2ebooks.eu/odm/html/vkol/cz/agb.html>
- ⇒ Terms and Conditions in English: <http://books2ebooks.eu/odm/html/vkol/en/agb.html>
- ⇒ Terms and Conditions in German: <http://books2ebooks.eu/odm/html/vkol/de/agb.html>

Více o projektu

Službu EOD nabízí již 18 knihoven z více než 10 evropských zemí. Podrobné informace o projektu získáte na <http://books2ebooks.eu>

Státní vědecká knihovna, Olomouc

603596

 28 přív.

603596

VK Olomouc

2650380717

Ročník VIII

Cena 2 kr.

Číslo I.

Vychází posledního každého měsíce o jednom nebo dvou číslech ve prospěch Jednoty katol. tovaryšů v Praze. Celoroční předplatné 36 kr.

SLOVA PRAVDY.

Laciné čtení časové.

Vydavatel a redaktor

Dr. Josef Burian.

**Jaká zkáza hrozí křesťanské
rodině z možného vítězství nauky
sociálně-demokratické.**

Napsal Ludvík Al Seyvalter, farář v Černísku.

Oprávcí světa.

Redakce a administrace: Praha VI.-90.

V Praze 1897.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba.

Jaká zkáza hrozí křesťanské rodině z možného vítězství nauky sociálně-demokratické.

Odpověď na tuto otázku položenou nalézá se již v otázce samé, v onom slově krátkém, ale hrozném, »zkáza«. Hrozné je to slovo proto, poněvadž křesťanská rodina je základem státu, církve, celé společnosti lidské, spořádaná křesťanská rodina jest základem blaha časného i věčného, jak jednotlivců, ze kterých se skládá, totiž: muže, ženy a dítek, tak i úhrnného celku.

Možné vítězství nauky sociálně-demokratické by tedy přineslo pohromu církvi i státu, poněvadž zkázonosné je pro rodinu, t. j. pro muže, ženu a děti.

Kdož tedy takové podvratné učení rozšiřují, ti připravují zkázu:

1. *muži a otci rodiny,*
2. *ženě a matce,*
3. *dětem a jejich vychovávání,*
4. *hmotnému i duševnímu blahu rodiny.*

1. Vítězství této nauky sociálně-demokratické zničilo by nejprv základ každé křesťanské rodiny, totiž nerozlučnost manželství, ten ideální svazek muže a ženy. Rodina se svou nerozlučitelností, jak je v katol. církvi sv., je pravou podporou společenského pořádku. Tuto pak zničití jest: společnost lidskou v nepořádek uvéstí. Manželství dle přírody a víry je nezrušitelné spojení muže a ženy. Je-li pravdou, že láska manželství

staví, a tomu vskutku tak jest, pak jest věrnost zkušebním kamenem lásky a tu věrnost snoubenci si do smrti přísahají. Přísahu tu konají snoubenci slavným způsobem před knězem, že se nikdy neopustí, dokud jich smrt nerozloučí. Ale nauka sociálně-demokratická přísahy takové neuznává, vítězstvím jejím opojený muž smí ženu od sebe odehnati kdy chce do domu otcovského, nebo vlastně ne do domu otcovského, poněvadž státním vychováním dětí...? by domy otcovské přestaly, — ženě touto naukou prodchnuté dovoleno jest tedy opustiti muže svého dle libosti.

Ovšem, i manželství je jaksi smlouvou, ale nikdy takovou, jako obyčejný obchod, jak socialní demokraté tomu chtějí, neboť náhrada vždy tu je nestejná. Žena přináší s sebou své mládí, nevinost, zdraví, často majetek, ovšem i slabost. Muž pak přináší autoritu svého pokolení, své síly a moci. Kdyby mohl muž ženu od sebe odpuditi, nemůže s sebou vzíti tato, co do manželství přinesla, leč hmotný majetek. Nerozlučnost manželství jest tedy také jedinou zárukou ochrany pro slabší pokolení. Kdežto nerozlučností manželskou rodina, a to hlavně žena byla povznesena, byla by »svobodnou láskou« učení sociálně-demokratického žena snížena na roveň samici, kterou by bylo možno dle libosti měniti. Kam by se poděla věrnost a upřímnost, kdyby muž a žena věděli: »zítra můžeme od sebe odejítí?«

Hrozné to věru, po čem touží nauka sociálně demokratická. Nikoli návrat ku přírodě, ku

nerozlučnému spojení muže a ženy za účelem plození a vychovávání dítek; nikoli návrat k zásadám v nerozlučném manželství uloženým, Bohem ustanoveným a Kristem Pánem posvěceným, které jedině zachrániti mohou od zkázy rodinný život a tím také zkázu řádné společnosti lidské, nýbrž zničení a zrušení svazku manželského chtějí se domáhati vůbec tito nepřátelé náboženství a pořádku zvláště.

Aby tedy láska a přátelství nezaniklo, až odkvetou růže mladosti a krásy, aby neutuchlo po první bouři životní a po prvním výbuchu slabosti muže neb ženy, k tomu potřebí jest svazku nerozlučného, který oba manžely spojuje, aby dvě srdce jednostejně tloukla, chtěla, myslila, k jednomu cíli časnému i věčnému pracovala, aby příjemné i odporné, dobré i zlé věci spolu až do smrti snášela a trpěla, k tomu vede milost nerozlučného svazku.

Jak hrozný však by to byl obrat, kdyby »svobodná láska« na čas, na výpověď nastoupila místo! Kde by se tu mohlo mluvit o věrnosti a lásce manželů? Zdali by nevládly pouze smyslnost hrubá a chtíče? Veta by bylo po autoritě a moci muže a poslušnosti ženy. Ta tam by byla trvalá jednota a s ní spořádaný život. Ztroskotána by byla celá rodina: nespokojenost, msta, ba i vraždy, nenávisť by se usadila v srdci. Zkáza ta však ještě lépe se objeví, přihlédneme-li k našemu rozdělení, s hůry naznačenému), t. j. k jednotlivým členům rodiny. Kdežto nyní muž dle nauk církve sv.

má býti hlavou rodiny a ženu svou v lásce a věrnosti milovati, ji podporovati, stal by se dle zásad sociálně-demokratických libovolným pánem ve svém domě, před jehož vůlí žena by se chvěla tím více, čím by přibývalo let, dětí, a mizely by vnady a snad i jmění. A podobným nepřirozeným otrokem stal by se muž před ženou, jež by jměním a krásou vládla, a brzo by se třeba po jiném ohlížela! Tak by jemu myšlenka, že ho žena milovaná opustí, život a mysl jen ztrpčovala. Pokud by u muže mládí a síla, pokud by jmění dovolovalo, užíval by života dle »volné lásky«, ale co by činil, až by přikvapilo stáří? Tu by se mu vedlo právě tak, jako mnohé od něho opuštěné ženě. Či snad by se ho ujaly vděčné dívky? Známe náрек mnohých rodičů, kteří nemohou pochopiti, proč dívky jsou k nim nemilosrdnými. Vymlouvají se, že dívky dobře vychovali, pro ně vše obětovali, že však je zlý příklad pokazil. Jestli však se již nyní tak děje, kdy dosud otec i matka o vychování dítek svorně pečují, co se díti bude, až se otec a matka rozejdou? Mysleme si otce, jenž manželku svou opustil, aby s jinou žil, nemocného, v bídě postaveného, který chud, stár a ku práci neschopen přichází k dětem svým, kterým přičiněním zapuzené manželky jeho dostalo se lepšího postavení, řka: »Jsem onen, jenž ti život dal, rozpomeň se a buď vděčný.« Co mu as odpoví dcera, syn? Nedím, že drsná odpověď dítěte je oprávněna; než nebude dle zásad sociálně-demokratických při-

rozena? Či povede se v podobném případě nevěrné manželce lépe? Spravedlivý to trest za jejich věrolomnost. Manželé nemohou tudíž o své stáří lépe pečovati, než když pevně se přidrží katolických článků víry, a nepopřejí sluchu zhoubným naukám sociálně-demokratickým.

2. Jestliže však by takto mnohé bědy muže stihly, který zmámen naukou sociálně-demokratickou podle ní by byl živ, k jak nízkému stupni sociální demokratismus by snížil dívku, ženu, matku!

Dívka plna růžových nadějí směla by si voliti dle srdce svého muže, — ale brzo by prchly dni »volné lásky« jejího vyvoleného, její srdce však zůstalo věrné a oddané muži, — ale již stala se obtížnou jemu, on ji smí odstrčiti, — za dveřmi již stojí jiná vyvolená, krásnější, smělejší, smlouva již jest uzavřena. Kam se má obrátit opuštěná dívka se srdcem krvácejícím? Co by tu bylo zničeno mladých existencí, teklo samovražedné krve, slz opuštěnosti a hanby! Jen úplně zkažená žena těšila by se myšlénkou: »Najdu jiného«; avšak i ten by ji opustil. Co pak by činila? Stala by se ženou bez ochrany, opuštěnou, a štěstím by bylo pro ni, kdyby byla bezdětnou; v tomto stavu byla by přece na tom lépe než ta, která by byla matkou.

Matky by to poslouchaly jako krásné pohádky, až by slyšely vypravovati, jak dříve v křesťanských rodinách matka se těšila útulné lásce dítek, jak s radostí pohlížela na jejich prospívání, jak dle vzoru nejlepší matky, Panny Marie, v lásce a poslušnosti dítek matky se kochávaly atd. O tyto

radosti, ovšem někdy i s mnohou starostí spojené, by matku připravil sociálně demokratický stát, jemuž by patřilo dítě; nemusila by se o dítě starati, ale také dítě o matku ne; láska mateřská by sice hned nezanikla, ale o lásku dětí matka by byla připravena, nemluvě ani o vděčnosti, podpoře a pomoci, ku které je dítě zákonem přirozeným i božím zavázáno. Vítězstvím nauky sociálně demokratické stala by se tedy nešťastnou dívka, žena, matka, a což teprve stařena, již oslazuje život láska a spokojenost mladých manželů, a která pečuje o malá vnoučata.

Největší však nebezpečí povstalo by z vítězství hrozné této nauky sociálně demokratické

3. dětem a jejich výchování.

Poněvadž budoucí soc. stát nebude trpěti, aby se naprostá svoboda občanů jeho rušila manželstvím nezrušitelným, a poněvadž jest na základě takovém rodina nemožna a nemožný život rodinný, chce sociální demokracie, aby všechny děti byly vychovávány od státu, od něho vedeny a vyučovány. O tu povinnost tedy, která je rodičům zákonem přirozeným a zjevením Božím uložena, o děti se starati, připravuje otce a matku sociální stát. Není-li to odpor proti všemu citu přirozenému, neřku-li proti vůli Boží? Co popřáno zvířeti, totiž životi svá mládata, o ně se starati, s nimi se radovati, atd., to by nebylo dopřáno ani rodičům ani dětem. Ubohé děti byly by brány z náruče milujících rodičův, aby byly od státu vyučovány a podle vzoru bezbožectví

vychováány, aby záhy staly se bezbožnými a byly naváděny, že není žádného Boha, žádného jeho zákona, a tudíž že není také rozdílu mezi ctností a nepravostí. Tak by byly děti ukrádány Bohu, Spasiteli a Posvětiteli svému, rodičům a jejich Bohem jim vštípené lásce. Zdali by se jim nevedlo hůře než oněm děťátkům, jež Herodes dal utratiti?

Proto vítězstvím nauky soc. dem. přestala by vůbec řeč o rodině, kterou dohromady váže svazek lásky a vděčnost dítek; přetrženo pak bude pouto, které dítky k rodičům vine, neboť dítky budou z domu odstraněny, a místo něžné, neúporné starosti o blaho dítek nastoupí bezstarostnost, lenost, a v srdci rodičův i dítek namnoze brzo pohasne sotva už vzniklý plamínek lásky obapolné a zvláště lásky dítěte. Neboť, proč by se měl otec, matka o děti své starati, když pečuje o vychování jejich stát? Prázdnno by bylo srdce dítěte víry, náboženství, ba i lásky a vděčnosti k rodičům, o nichž by věděly, že kromě zplození za nic více jim co děkovati nemají. A zdali by je ještě za to neproklínaly, až by poznaly ty slasti a tu péči státního vychování?

Již dnes jsou naplněny státní ústavy nemanželskými dětmi jako věznice, a přece i o ně stará se stát; co by však bylo potom, až by všechny děti byly v rukou státu bez náboženství? A kdyby jim tento soc. demokr. stát vše dal, co by k základnímu živobytí bylo potřebí, starostlivost otce a lásku mateřskou nenahradí nikdy. Vzpomeňme si jen na staré Řecko, kde po narození děti byly

vydány státu, a zvíme, kam by podobně v soc. demokr. státě přišly přečetné dítky slabé, nemocní, neduhy sklíčené; kdežto láska rodičův a hlavně matky velmi mnohé zachrání, propadly by všechny nebohé ty děti úplné zkáze. Věru těžko vylíčiti velikost pohoršení a zkázu přečetných, ba skoro všech duší ubohých dětí, jež by se těšily vcho-
vání státu soc. demokratického.

4. Možným vítězstvím nauky soc. demokr. vzala by křesťanská rodina také zkázu na majetku, k vůli kterémuž vzhledem k dětem, budoucnosti a stáří bývá pilna a pracovita. Tu pak se táží: Jestliže kommunismus nebyl možný v prvních dobách křesťanství, kdy živá víra a pohrdání vším pozemským kommunismus jen u několika málo podržela, jak by mohla nauka soc. demokratická se svými nezřízenými žádostmi pokoj, mír a blaho společného majetku v rodinách udržeti? Možným byl by tento stav jen u těch, kteří by plní Ducha svatého po věčnosti bažili. Tak byla láska k bliž-
nímu mezi prvními křesťany mocná a ohnivá, že raději hlad trpěli, než aby bližní nouzi a nedo-
statek měl. Pokud byl počet křesťanů malý, dotud udržel se i křesťanský kommunismus, když pak křesťanství přibývalo, přestal kommunismus sám sebou. A v rodinách dle nauky soc. dem. zaří-
zených by se měl udržeti? Kdyby nebylo starosti rodičův o budoucnost dětí a zaopatření jich, ne-
bylo by majetku rodinného, žádné péče o stará kolena, o vše by se prý staral stát, — ale ne-
tvorí-li se stát jen ze samých rodin? I tu by na-

stalo něco nepřirozeného, neboť vždy bude otec a matka pracovati, jmění shromažďovati, aby se děti jejich lépe měly nežli oni.

Tak v soc. demokr. státě klesala by pilnost, pracovitost, s pádem lásky k Bohu padala by i láska k bližnímu, s vítězstvím nauky soc. dem. kleslo by ono »Nesesmilníš«, »Nepožádáš . . .«, ono »Cti otce svého i matku svou . . .« a vůbec celé desatero přikázání a nejen v ohledu náboženském a mravním, nýbrž i v ohledu majetkovém nastalo by to, co již na počátku pověděno bylo, totiž: »všeobecná hrozná zkáza celé křesťanské rodiny.«

Oprávcí světa.

(Z Hasertova spisku „Antworten der Vernunft“ kapitola 3.)

A.: Mně skáče srdce radostí, pomyslí-li na budoucnost! Rovnost a volnost! Žádní milionáři a žádní žebráci, — žádní lenoši a žádní tahouni! Každý má své 3 či 4 hodiny práce a pak celé odpoledne jen výlety, hry, muziku, divadla; bude se jísti v hotelích, co komu libo: bažanty, kaviár, jižní ovoce, plzeňské či tokajské; oblek si každý donese z veřejných skladišť, arcit všecko zcela zadarmo. Pak nebude žádná bída, ani žádných zlodějů, a tudíž ani žádné policie. Pak máme své nebe zde, a nebe papeženců přenecháme andělům a vrabcům.

B.: Ano, pak budou vlci i beránci hráti si pospolu, pak budou potoky plny kávy a »perky«

budou z cukru. Nehledě ani k tomu, že při 3 až 4 hodinách práce »svobodní občané« by musili hlady zahynouti, — nehledě k tomu, že člověk bez majetku nevynaloží na nic žádné pšle a přičinění, nýbrž vše jen tak odbude či odhodí — nehledě k tomu, že by si musil zoufati, kdyby nesměl jablko snísti či hřebíček zatlouci bez dovolení státu, ježto strážník dohlíží do každé zásuvky, do každého koutku: ovce i volí nechají s sebou nakládati jakýmkoli způsobem, i andělé podrobí se ve vsí pokoře: ale mezi lidmi jsou nejen muži a ženy, mladí a staří, slabí a silní — ale i obratní a hlupci, pilní i lenoši, dobráci i zlomyslníci; jeden si přeje či potřebuje to tak, jiný zas jinak. Proto je to zcela dle přirozenosti lidské, že lidé získávají si majetek, že nestejně mnoho mají, že volí si různé stavy!

Jediné chci tu ukázati: stát socialistický jest nesnesitelné otroctví, tyranská káznice, či vlastně nemožného cos — a to proto, že schází v tomto pořádku — Bůh!

A.: Pořádek uděláme si my sami!

B.: Uvidíme. Přece snad nevěříte, že by někdo vynalezl takové vozy, které by do šachty vjely samy a nahoru »vyfáraly« plny uhlí či rudy — anebo stroje, které jen se pustí a samy od sebe by stoky či komíny čistily. — Kdo tedy má tyto práce vykonávati?

A.: Jeden za druhým po řadě pěkně přijde za sebou,

B.: Ale co dokáže pak jednotlivec, který má

býti týden professorem, pak pohunkem u volů, pak správním radou, pak pomocníkem pekařským, pak ředitelem u divadla, pak cídičem stok — atd. ?

A. : Pak by musily býti tyto práce rozděleny dle náklonnosti jednotlivců.

B. : Pak ale každý bude chtít býti dohlížitelem nebo rozdělovatelem zboží, — ale žádný cídičem strojů či vošverákem !

A. : Pak se budou takové práce zvlášť platit.

B. : Tedy zametač ulic stojí na tom lépe, nežli professor ?

A. : Pak musí se tyto práce konečně přece přiděliti od představenstva okresu jednotlivcům.

B. : Nyní tedy jsme už u věci blíže. Kdyby však někdo nebyl se svým stavem spokojen, co pak ?

A. : Pak musí býti ku stavu některému přinucen ; vždyť teď to tak také bývá, že nestane se každý tím, čím by si přál.

B. : To je však veliký rozdíl ; dnes si přece může každý voliti mezi více stavy a bývá toliko morálně, jen svými vlastními zájmy nucen spíše ten stav si zvoliti, nežli jiný, v němž by lehčeji pokračoval ; a tak se každé povolání doplňuje ; ale ve státě budoucnosti není žádné volby a výběru, nýbrž železné komando docela proti náklonnosti a schopnosti. — Což pak ale, kdyby se někdo vzepřel ? Či pak už nebudou žádní rušitelé míru, žádní nestřídmí pijani, žádní záletníci ?

A. : Nejvyšší úřady dovedou je udržeti v pořádku.

B.: Což ale, když jich mnoho nebude spokojeno s úřady; pak zvolí si jiné představené a zas jiné — tak jako ve francouzské revoluci?

A.: Vždyť přece jsou povinni představených poslouchati.

B.: Povinni? — Zde tedy jsme u té pravé otázky. Čím pak jsem já zavázán, proč povinen toho či onoho poslouchati, když jsem ho sám volil a sám ho sesaditi mohu?

A.: To bylo věrolomné; neboť každý slíbil vrchnosti poslušnost a musí ji tudíž dodržeti.

B.: Věrolomné — proti komu? Svobodný občan přece může věrnost slíbiti komu sám chce.

A.: To by bylo proti pořádku!

B.: Socialista dělá pořádek přece sám; tudíž to, co on chce, to je pořádek...

A.: To by bylo proti občanské ctnosti, proti důstojnosti lidské, proti rozumu...

A. A to je tedy jedno, ať si to kdo jmenuje nepěkné či nerozumné, věrolomné či nějak jinak: já si jmenuji tedy svou neslušnost — slušnou, a svoji nespravedlnost — spravedlnou, neboť já jsem sám sobě nejvyšší autoritou, vrchností, svrchovaným pánem, a nikdo nemá více práva nežli já — že?

Závaznost musí tu přece býti! Závaznost k poslušnosti, ku poctivosti, ku mravnosti. Má-li však člověk býti podřízen nějaké závaznosti čili povinnosti, pak nemůže přece býti člověk sám základem té své závaznosti, neboť co si člověk sám uloží, to může také sám se sebe shoditi (— a to není přece žádná závaznost, povinnost!). *Člověk může*

zavázán býti toliko nějakou nadčlověckou, nadpřirozenou autoritou. Přísaha a věrnost, svědomitost a mravnost nemají vůbec základu a nemají smyslu — bez Boha. Poslušnost a autorita (již nutno poslouchati) jest jen tenkrát, je-li Bůh!

B. Ale což — zákony s policií a tresty také udrží svět v pořádku.

B. Tak —? To jest přece toliko *zevnější donucení*, ale nikoli vnitřní závaznost. Regimenty soudních úředníků mohou přece jen *zevnější* vybočení z mezí udržeti a ani tu ještě všude nedostačí; ale nikdy neopanují *pramen zloby*. Pro každý pluk musil by býti ještě druhý pluk, aby onen první na uzdě udržel, pro každé úřednictvo zase nové k vůli dozoru, a tak dále bez konce. *Svobodná vůle* musí býti spořádána! A *svobodná vůle* koří se toliko před Bohem, jemuž na konec přece ujíti nemůže! Dnešní sociální řád základ má dosud v jistém počtu křestanů, kteří poslušni jsou ho k vůli Bohu! Svoboda, volnost a autorita *zároveň* jest jen v křestanství!

A. Křestanství nazývá nás *ubohými hříšníky* a chce nás vykoupiti toliko od strašidla *hříchu*; ale my chceme vykoupeni býti ze jha *bídy* a tu pomůže nám jen stát.

B. Odkud pak ale přichází největší bída člověka? Člověk přijde na buben — protože nemůže zaplatiti dluhy v hospodě — protože se mu pití stalo zvykem — Tedy počátkem bídy jeho byl — hřích! Nebo: Dělnice nějaká v nejlepších letech oslepne, protože seděla až do půl-

noci u stroje a to, protože své krtičnaté děti jinak jen bramborami živiti mohla a to, protože jí továrník platil mizernou mzdu a to, protože ho nikdo nedonutí, aby platil více a to, protože si on chce držeti ty nejkrásnější jízdni koně a to, protože věří toliko na nevěreckou soustavu, ale nikoli na věčnost. Tedy příčinou oné bídy není odpor zákonům státním, ale — bezbožnost! Zevnější nepořádek pochází z vnitřního nesouladu a hřích proti lidem pochází z hříchu proti Bohu.

A. Ale Bůh mi nedá práci, ani mi křesťanství nevydělá peníze, ani modlitbou se nenajím.

B. Ovšem, Bůh nestřásá s nebe hromadu peněz nebo chleba, ani nenechá stroje hnáti od andělů, ale žije-li mnoho lidí či dokonce *všichni* lidé podle učení křesťanství, pak se utváří celý pořádek ve světě zcela jinak. Nekřesťanští zákonodárci dělají nespravedlivé zákony, dle nichžto lichvář zcela zákonným způsobem smí chudinu vymačkávati jako citron, ač toho ona nepozoruje. A se spořitelny, záložny, předpisy zdravotními, nedělním klidem a daní pro chudé nebude otrok vypřažen ze jha svého, nýbrž jeho jen se trochu vypořádá, změkčí, aby ještě lépe mohl táhnouti. Křesťanští zákonodárci však, ať jsou monarchičtí, či republikánští, udělají spravedlivé zákony.

A. Naší bídě *musí* se pomoci — proč tedy ne hned násilím?

B. Všechn svět ví, že dělník nachází se ve dvojnásobné bídě; ale pomůže se jeho peněžité bídě, štváním proti židům a jeho duševní bídě štváním proti kněžím?

Millionáře, plného sobectví, žádná právnická cesta ani advokátský prostředek nedonutí, aby jmění své vydal; ale jest možno křesťanským jej učiniti — jemu vpraviti přesvědčení, že nikoli zde je nebe a že jednou řekne mu: *Já* byl jsem hladov, a vy jste *mne* nakrmili. — Nelze komunistu práce se štitícího donutiti, aby to či ono řemeslo provozoval — ale je možno učiniti jej křesťanským a pak jistě své dotyčné nároky zmírní — pak nebude, chybí li mu práce, cizího žádostiv, jakoby mu to patřilo, nýbrž s prosbou a díky přijme to jako dar Boží — Dobrovolná láska křesťanská a křesťanská naděje jest jediným vyrovnáním

Člověk toliko přirozený poslechne jen, kdež *musí* — ale ne uvnitř; on miluje, jen co mu je příjemné, ale nikoliv chudé a nemocné. — Bez Boha není poslušnosti, bez Boha není lásky — bez Boha jen bída!

A. Tak ať udělá církev z lidí anděly, může-li.

B. Může-li? To je tak, jako když nějaký hulvát nechá vepře v zahradě vše rozrýpat a řekne pak zahradníkovi: Nyní dej sem nějaké květiny, můžeš-li! — Křesťanství může. Křesťanství stanovilo těm, kdož mají moc, jisté meze — a pak přece propůjčilo jim svatou aut rítu; (nikoli už římské „božství císaře“, — nýbrž Bůh za císařem). Křesťanství pozdvihlo ženu, otrokyni vášně, za ctihodnou soudružku mužovu, křesťanství dalo dítěti právo zůstatí na živu — tudíž založilo rodinu. Křesťanství posvětilo práci, ujalo se chudasů a nemocných, v ochranu vzalo majetek, křesťanství přineslo pokoru, lásku, poslušnost nové na svět, a tím *společnost přetvořilo*.

Většina lidí užívá dobrodiní křesťanského řádu světového, jakoby to přirozeně samo sebou povstalo, anebo jako by to vždycky tak bývalo, a neví, co vše křesťanství děkuje.

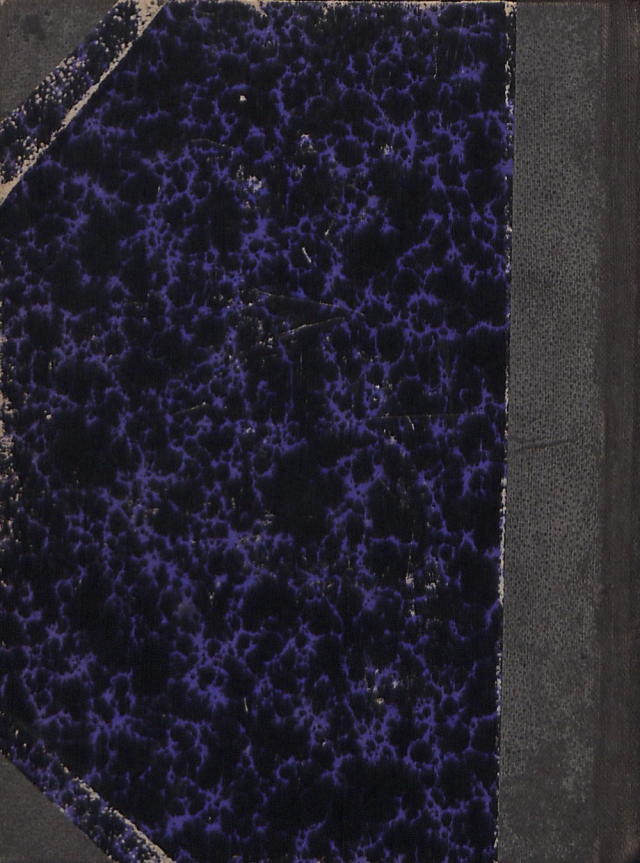
Přečtěte si jen v dějinách Janssenových o stejnoměrném blahobytě všech tříd lidí za dob věřícího středověku a srovnejte s tím schudnutí a nespokojenost naší bezvěrecké doby vzdor tomu, že dělníci i stroje div se nestrhají! Ve středověku se říkávalo: „Pod berlou dobře jest bydleti.“ Zkvětá-li křesťanství, zkvětá i společnost!

„Hleďte tudíž nejprve království Božího a ostatní bude vám přidáno!“

www.books2ebooks.eu